

KITÜNTETÉS

Beck Mihály professzor kapta a 2016. évi Akadémiai Aranyérmét

Beck Mihály kémikus, a Magyar Kémikusok Egyesületének meghatározó egyénisége, az MTA rendes tagja vehette át a Magyar Tudományos Akadémia 187. közgyűlésének nyilvános ünnepi ülésén az Akadémiai Aranyérmét.

Beck Mihály professzor.

Az ünnepeltről készült videó az MTA honlapján látható

többségben. A 365 választott rendes tag, a levelező és külső tagokkal összesen 728 fő és a 15 292 köztisztületi tag tizenegy tudományos osztályba szerveződik. A vegyészek a VII., Kémiai Tudományok Osztályában tevékenykednek.

A legmagasabb magyar tudományos elismerés, amit egy ma élő tudós elérhet, a Magyar Tudományos Akadémia Aranyérme, amit az évi közgyűlésen adnak át. A 11 osztály figyelembevételével egy-egy osztály választottja tizenegy évenként kaphatja meg az aranyérmét. Az Akadémiai Aranyérem kitüntetését az MTA elnöke hozta létre a 10/1960. MTA (A. K. 12. sz.) utasításával. A díj adományozója a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége, az érmet az Akadémia elnöke adja át a májusi közgyűlésen. Az Akadémiai Aranyéremből évente egy kitüntetés adományozható, kizárólag az Akadémia tagja számára kiemelkedő tudományos, tudományos közéleti, tudománypolitikai és tudományszervezői tevékenysége elismeréseként. A díjazott személyére a tudományos osztályok tesznek javaslatokat.

Az érem Vigh Tamás szobrász- és éremművész alkotása, 375g tömegű, előlapján a csónakon álló Arkhimédész balra néző, álló alakja látható, jobb kezében tartva a nevezetes ingát. A háttér teljesen sima, az álló alak kissé jobbra, fent van elhelyezve. A hátlapon hat sorban A / MAGYAR / TUDOMÁNYOS / AKADÉMIA / ARANY- / ÉRME felirat látható. A mindenkor díjazott neve és az adományozás dátuma a peremen olvasható.

Beck professzor munkásságát legtöbb vegyész kollégánk ismeri, de ismerik az áltudományok elleni harc és a tudománytörténet területén kifejtett tevékenységét is.

Debrecenben 1968-tól 1990-ig vezette az egyetem Fizikai Kémia Tanszékét, időközben pedig rektorhelyettese és egy éven keresztül megbízott rektora is volt az intézménynek. Doktori címe megszerzése után tíz évvel, 1973-ban az MTA levelező tagjává, majd 1979-ben rendes tagjává választották. 1976 és 1985 között a Kémiai Tudományok Osztályának elnöke volt, később is aktív szerepet vállalt több akadémiai bizottság munkájában. *Tudomány – áltudomány* című könyve nagy sikert aratott az 1970-es években. Tudománytörténeti munkái közül legismertebb a Than Károly életéről írt könyve, legutóbb pedig a *Humor a tudományban* című kötet jelent meg 2010-ben.

Az ünneplés csendes résztvevője, tanúja volt Piroska, az egykori évfolyamtárs, aki azóta is ennek az alkotó életnek részese és társa. De ott volt Beck professzor úr két fia, menyei, unokái és már egy dedunokája is.

Tömpe Péter

OKTATÁS

Az Irinyi János Középiskolai Kémiaverseny döntője

2016. április 22–24.

Ez évben (és még további két éven át) a Szegedi Tudományegyetem adott helyet a Magyar Kémikusok Egyesülete által szervezett Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaverseny döntőjének. A megnyitót április 22-én tartották az orvoskar Dóm téri épületének nagyelőadójában. A diákokat, felkészítő tanáraikat és a gyerekeket kísérő szülőket Szabó Gábor akadémikus, az egyetem rektora, Simonné Sarkadi Livia, a Magyar Kémikusok Egyesületének elnöke és Wölfling János, a Szervezőbizottság elnöke köszöntötte. Pálinkó István, a versenybizottság elnöke, néhány fontos tudnivaló közlésével és sok sikert kívánva a versenyzőknek, zárta a megnyitót.

Másnap az írásbeli és gyakorlati fordulókkal folytatódott a verseny. A kísérőtanárok, valamint a Kémiai Tanszékcsopotról szervezett javítók munkájának eredményeképpen estére részleges eredményhirdetést tarthattunk, amelyen kiderült, hogy kategóriánként hányan és kik szerepelhetnek a szóbeli fordulóban.

A szóbeli forduló zsűrijének tagjai Simonné Sarkadi Livia, az MTA doktora, egyetemi tanár (a zsűri elnöke), Wölfling János, az MTA doktora, egyetemi tanár, Pálinkó István, az MTA doktora, egyetemi tanár és Petz Andrea középiskolai tanár voltak.

A szóbeli forduló, és így az egész rendezvény ünnepélyes eredményhirdetéssel és zárófogadással fejeződött be.

A rendezvény kiemelt támogatói: MOL Nyrt., a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kara és az Emberi Erőforrások Minisztériuma. A program részben az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából a Nemzeti Tehetség Program és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által meghirdetett NTP-TV-15-0116 kódszámú pályázati támogatásból valósult meg.

A kategóriák első három helyezettjei és a különdíjasok az alábbiakban olvashatók.

I.a kategória

1. helyezés	Mihalicz Ivett	Révai Miklós Gimnázium	Győr
2. helyezés	Besenyi Tibor	Fazekas Mihály Gimnázium	Budapest
3. helyezés	Hegyi Mihály	Apáczai Csere János Gimnázium	Budapest

I.b kategória

1. helyezés	Juhász Benedek	Apáczai Csere János Gimnázium	Budapest
2. helyezés	Kovács Domonkos	Apáczai Csere János Gimnázium	Budapest
3. helyezés	Kovács Márton	Eötvös József Gimnázium	Budapest

I.c kategória

1. helyezés	Mihályi Zsolt	Petrik Lajos Szakközépiskola	Budapest
2. helyezés	Demény Petra	Boronkay György Műszaki Szakközépiskola	Vác
3. helyezés	Zöld Béla	Boronkay György Műszaki Szakközépiskola	Vác

III. kategória

1. helyezés	Garad Ágoston Attila	Boronkay György Műszaki Szakközépiskola	Vác
2. helyezés	Csajkos Norbert Péter	Mechwart András Szakközépiskola	Debrecen
3. helyezés	Ondrejó András	Mechantronikai Szakközépiskola	Budapest

Az *Irinyi János-díjat* az I. kategóriában *Mihalicz Ivett* kapta. Az I. és III. kategóriákban a gyakorlati (laboratóriumi) fordulón legjobb eredményt elért versenyzők *Fraknói Ádám* (Jedlik Ányos Gimnázium, Budapest), *Kádár Barnabás* (Piarista Gimnázium, Budapest), *Pálya Hanna* (Fazekas Mihály Gimnázium, Budapest) és *Kovács Márton* (Eötvös József Gimnázium, Budapest) voltak.

Az I. és III. kategóriákban az írásbeli fordulón legeredményesebb elméleti feladatmegoldó *Juhász Benedek* (Apáczai Csere János Gimnázium, Budapest), számításos feladatmegoldó pedig *Mihalicz Ivett* volt.

II.a kategória

1. helyezés	Jedlovszky Krisztina	Fazekas Mihály Gimnázium	Budapest
2. helyezés	Marozsák Tóbiás	Óbudai Árpád Gimnázium	Budapest
3. helyezés	Molnár Balázs	Bányai Júlia Gimnázium	Kecskemét

II.b kategória

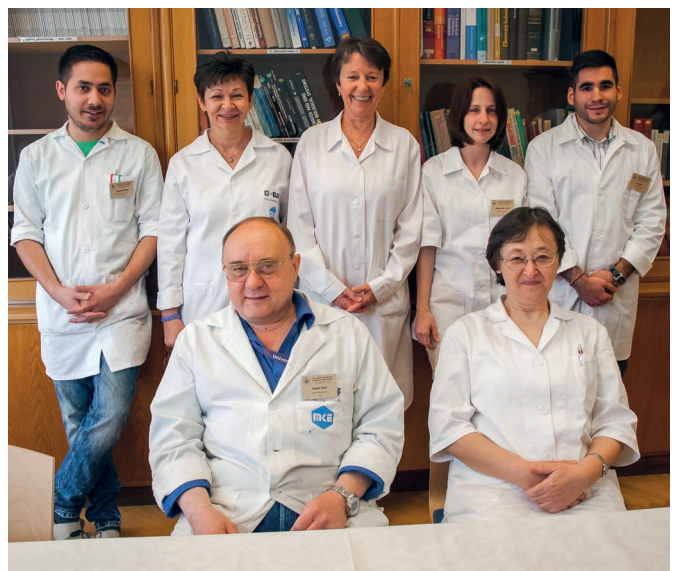
1. helyezés	Lakatos Gergő	Debreceni Kossuth Lajos Gimnázium	Debrecen
2. helyezés	Mohácsi Zsombor Márton	Érdi Vörösmarty Mihály Gimnázium	Érd
3. helyezés	Botlik Bence	Apáczai Csere János Gimnázium	Budapest

II.c kategória

1. helyezés	Sajtos Gergő	Vegyipari Szakközépiskola	Debrecen
2. helyezés	Dragan Viktor Konstantin	Petrik Lajos Szakközépiskola	Budapest
3. helyezés	Balázs Kornál	Vegyipari Szakközépiskola	Debrecen

Az *Irinyi János-díjat* a II. kategóriában *Jedlovszky Krisztina* kapta.

A II. kategóriában a gyakorlati (laboratóriumi) fordulón leg-

jobb eredményt elért versenyző *Kós Tamás* (Eötvös József Gimnázium, Budapest) volt.

A II. kategóriában az írásbeli forduló legeredményesebb feladatmegoldója *Jedlovszky Krisztina* volt.

Kiemelkedő tehetséggondozó munkájukért az alábbi felkészítő tanárok kaptak elismerést:

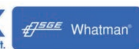

Hancsák Károly (Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium, Szeged)
Keglevich Kristóf (Fazekas Mihály Gimnázium, Budapest)
Sebő Péter (Apáczai Csere János Gimnázium, Budapest)

Pálinkó István
a versenyzottság elnöke
Szegedi Tudományegyetem

RICHTER GEDEON

SIGMA-ALDRICH

három kategóriában kilenc díjat és jutalmat osztott ki a zsűri. Szellemes ötletnek és finomnak bizonyult a közösen elfogyasztott, agy alakú torta.

Az SZBK nemcsak „édes” tudást nyújtott át az agykutatás héten a fiataloknak, hanem igyekezett kedvet is teremteni a kutatói hivatáshoz.

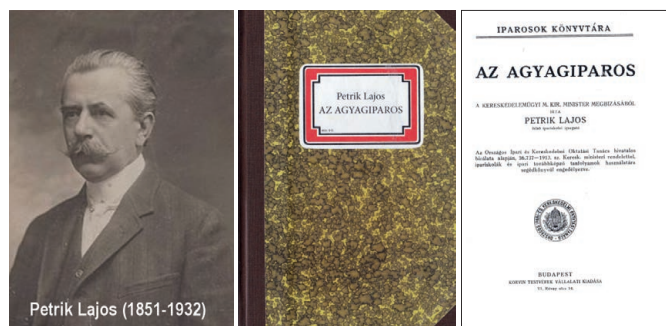
Ch.Á.

Középiskolás fokon Könyvajánló

Ma a középiskolás fokon megszerzett tudás és lelkesedés hiányzik leginkább a gyárakban és mindennapi életünkben. Azok a jó alapképzettségű, szakmaszerető és mesterséget értő ifjak (és kevésbé ifjak), akik meghatározó erővel segítik a mérnököket és kutatókat. Együtt dolgoznak velük. Ma, amikor újra fontossá válik a magas színvonalú szakmunkások és technikusok képzése, értékes és izgalmas olvasmány, de szórakoztató is *Az iparos szakma múltjának emlékei sorozat* kilenc kötetének lapozgatása. A kilenc kötet az agyagiparos, a fémművesség, a vasöntő, az asztali üvegfúvás, a cukrász, a bútorsztalos, a takács, a téglamester és a festő mesterségével ismerteti meg az olvasót.

Nekünk, vegyészeknek, természetesen a Petrik Lajos által írt *Az agyagiparos* című könyv a legérdekesebb. Két okból is. Az egyik maga a szerző, a másik a könyv tartalma és tematikája. Kétségtelen, hogy a legmagasabb színvonalú magyar középfokú (technikus) vegyészképzés a Petrik Lajos vegyipari technikumhoz köthető. Sok egykori *petrikes* diák lett sikeres tudós, neves vegyész, de még politikus is. A gráci műegyetemet végzett Petrik Lajos színes egyéniség, kiváló vegyész, keramikus, fényképész és tanár volt, a Magyar Királyi Állami Felső Ipariskola tanára és igazgatója. Lelkes, „hivatásos turistaként” mint a Turisták Lapja főszerkesztője volt legismertebb.

A most újra megjelenő *Az agyagiparos* című könyv első fejezete a kémiai alapoktatás tankönyve is lehetne, mert olyan tiszt

Petrik Lajos (1851-1932)

Agykutatás hete az SZBK-ban

Az agyunk és a drogok

Az idén is megrendezték országosan az immár hagyományossá vált Agykutatás hetét. Budapest, Pécs, Debrecen, Hevesveszekény mellett Szegeden is gazdag programmal hívták fel a szakemberek a figyelmet erre a még mindig oly titokzatos szervünknek a működésére. A szervezés oroszlánrészét ezúttal is a Szegedi Biológiai Kutatóközpont vállalta, Deli Mária és Harazin András irányításával

A zömmel fiatalok – főként középiskolások, egyetemisták – érdeklődésére számító rendezvény ezúttal a drogok agyra gyakorolt hatására fókuszált. Mintegy kétszáz diák vett részt a rendezvényen, de kisebb gyerekek is elmentek szüleikkel a játszótérre, ahol koruknak megfelelő módon ismerkedhettek meg az agyműködés rejtjelmeivel.

A nyitó előadást a Szegedi Tudományegyetem kutatója, Szűcs Mária *A klasszikus drogok rövid és hosszú távú hatásai*, Sija Éva pedig *A drogcsata* címmel tartotta meg. Az estebe nyúló laboratóriumi bemutatók során a diákok mikroszkóp alatt vizsgálhatták az agyi sejteket, életképesség-mérést végezhettek, egereken végrehajtott memóriateszteket követhettek nyomon, megismerkedtek az ecetmuslicával mint az idegkutatás modern állatával. A rendezők gondoskodtak azonban arról is, hogy a biofizikai, a biokémiai, a genetikai intézetben szerzett komoly szakmai ismeretek ne legyenek túl megterhelők a fiatal agyak számára, kedvcsinálóként beiktatták a programba a helyi rockzenekar, a Show Me koncertjét, kvízzjátékkal tették izgalmasabbá az ismeretszerzést: a kérdések kapcsolatban álltak a poszttereokról, a médiában és a weboldalakon megszerezhető tudással. A helyes válaszokért hat tanuló részesült jutalomban. A *Képzelet és az agyunk* címmel meghirdetett rajzpályázatra 34 alkotás érkezett: az SZBK hallgatóiban kiállított művek a gyerekek színes fantáziájáról árulkodtak:

tán és érthetően magyarázza el olvasóinak az atomok, molekulák, vegyületek és keverékek közti összefüggéseket, a kémiai változások lényegét és a kémiai kötések természetét. A könyv vegyszerismereti fejezete a leghasznosabb olvasmány, az agyag- és a cserépár leírásai (és a színes mázak varázsa) pedig kedvet adnak az olvasónak, hogy egy maréknyi agyaggal a fazekaskoronghoz üljön.

A könyv és a sorozat többi tagja a Pytheas kiadótól, a www.konyvmanufaktura.hu honlapon megrendelhető.

Tömpe Péter

MEGEMLEKEZÉS

Lakatosné Győri Katalin (1953–2016)

A Könnyűipari Műszaki Főiskolán szerzett könnyűipari mérnöki végzettséggel a Habselyem Kötöttárugyárban helyezkedett el, gyártmányfejlesztéssel foglalkozott, majd a vállalati fejlesztési tervek kidolgozásában és megvalósításában vett részt.

1984-ben a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület (TMTE) munkatársa lett, először mint szervezőtitkár. Főként nemzetközi szakmai konferenciák és hazai rendezvények szervezésével foglalkozott. 1987-től az ügyvezető főtitkár-helyettesi, majd ügyvezető főtitkári teendőket látta el 2013. I. félévének végéig. A közhasznú

társadalmi szervezet operatív irányítását, a testületi munka koordinálását nagy agilitással végezte, felelősen ügyelt a gazdálkodásra. Az egyesületi kiadványok megjelentetésében, a szaklapkiadásban, hírlevél-szerkesztésében meghatározó részt vállalt. A TMTE felnőttképzési tevékenységének eredményes beindítása is nevéhez fűződik. Szorgalmas és fáradhatatlan munkája eredményeként az egyesület – a kedvezőtlenül megváltozott hazai textil- és textilruházati környezet ellenére – évről évre fejlődött. A hazai textil- és textilruházati ipar átalakulása, főként a textilipari nagyvállalatok térszertése az egyesület számára is új kihívásokat hozott. A megmaradt és új vállalkozások a korábbiaktól eltérő igényeket támasztottak a TMTE-vel szemben is. Az ipari háttér-bázis döntő leépülésével nem volt könnyű a működési feltételek alapjául szolgáló anyagi forrásokat előteremteni, ebben is nagy aktivitással vett részt, főként az eredményes támogatásokkal sikerült megőrizni az egyesület biztonságos fennmaradását.

A Textilmúzeum Alapítvány kurátoraként a szakmakultúra megőrzésében is tevékenyen közreműködött.

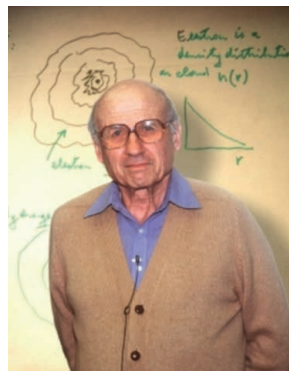
A társegyesületekkel, főleg a Magyar Kémikusok Egyesületével is eredményes kapcsolatot tartott fenn. Legutóbb a Textilvegyész és Kolorista Egyesületek Nemzetközi Szövetsége (International Federation of Associations of Textile Chemists and Colourists, IFATCC) budapesti – a Magyar Kémikusok Egyesülete és a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület által közösen szervezett – kongresszusának sikeres megrendezésében is aktívan részt vett.

Többek között külön kiemelendő, hogy a Nemzetközi Technológiai Platformhoz csatlakozva, Lakatosné Győri Katalin sokat vállaló személyes közreműködésével valósult meg a „Nemzeti Technológiai Platform a textil- és ruhaipar megújításáért” (TEX-PLAT). Az utóbbi időben az Európai Unió az ún. SET (Saving Energy in Textiles, Textilipari Energiacsökkentés) projektben mindaddig eredményesen dolgozott, ameddig betegsége engedte.

2016. április 14-én, 63 éves korában, hosszú és türelemmel viselt gyógyíthatatlan betegségben hunyt el. Halálával fáradhatatlan, agilis, a jó érdekében mindig tenni akaró, kedves embert veszített el a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület és a hazai textilszakma. Emlékét kegyelettel megőrizzük, nyugodjék békében!

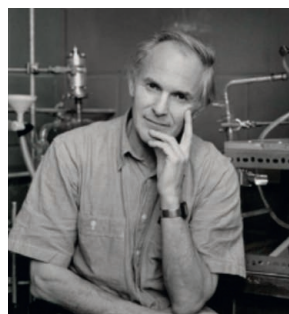
Kutasi Csaba

.....

Walter Kohl kémiai Nobel-díjas 93 éves korában elhunyt

Walter Kohl, aki az 1998. évi kémiai Nobel-díjban megosztva részesült, április 19-én, 93 éves korában elhunyt. A University of California, Santa Barbara emeritus fizikaprofesszora volt, és a Nobel-díjat a sűrűségfüggvény elmélet kidolgozásában való részvételéért kapta. (*ACS Energy Letters*)

A Nobel-díjas Harry Kroto 76 éves korában elhunyt

Harold W. Kroto, a kémikus, aki 1996-ban a Buckyball felfedezéséért megosztva megkapta a kémiai Nobel-díjat, 2016 májusának első hétvégéjén, 76 éves korában elhunyt. A felfedezést lelkesedés, ugyanakkor meglehetősen szkepticizmus övezte, amit jól jellemez a Nobel Bizottság bejelentésének egy mondata is: „No physicist or chemist had expected that carbon would be found in such a symmetrical form other than those already known.” (*C&EN*)

.....

Vegyipari mozaik

Eredményes közgyűlés a MOL-nál. A MOL éves közgyűlésén a részvényesek jóváhagyták az igazgatóság jelentését a 2015. évi pénzügyi teljesítményről, valamint a konszolidált pénzügyi beszámolókat. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság 55 milliárd forintos osztalékjavaslatát, és a CEZ MH B.V. javaslatát az alaptőke 2%-kal történő leszállításáról a MOL saját tulajdonában lévő részvények bevonásával. A testület újraszervezte dr. Világi Oszkárt, az igazgatóság tagját és Mosonyi Györgyöt, a felügyelőbizottság tagját. Emellett a felügyelőbizottság tagjává és az auditbizottság póttagjává választották Ivan Miklošt, valamint az auditbizottság tagja lett dr. Szivek Norbert.

A MOL-csoport 2015. évi jelentése felhasználóbarát formában megtekinthető a www.molgroup.info/annualreport2015 honlapon.

Hernádi Zsolt, a MOL elnök-vezérigazgatója elmondta: „Az olaj- és gázipar igen nehéz körülményekkel nézett szembe 2015-ben. Ennek ellenére, minden várakozást felülmúló, erős eredményt értünk el, amely jól bizonyítja, hogy integrált modellünk – amelyet az elmúlt években következetesen kiépített, magas mi-

nőségű, ám alacsony költségű eszközeink támogatnak – sikeresen működik. Az évre visszatekintve, egy felfelé módosított évközi cél mellett is sikerült növelnünk az EBITDA-t. Tovább csökkentettük beruházásainkat, és készpénzteremtő képességünkre összpontosítottunk, amelynek eredményeként szabad cash flownk tovább növekedett, és még erősebb lett mérlegünk, mint 2014-ben. Nehéz éven vagyunk túl, de képesek voltunk megerősödni kijönni belőle. Hatékonyabbak és versenyképesebbek lettünk. Meggyőződésünk, hogy az ideai nehéz környezet ellenére, az integrált üzleti modellünk jól vizsgázik, és elérjük 2016-os céljainkat.” (MOL Magyarország Kommunikáció)

Letették a Béres új gyártórészlegének alapkövét. Több mint két évtizedes fennállásának legnagyobb fejlesztését valósítja meg a Béres Gyógyszergyár Szolnokon. Az 3,2 milliárd forintos beruházással új üzemet alakítanak ki és bővítik a logisztikai raktár kapacitását.

A Béres Rt. mára Magyarország legnagyobb, magyar tulajdonban lévő gyógyszergyarává vált. A vállalat 32%-os piaci részesedéssel piacvezető a betegségmegelőző és egészségmegőrző készítmények piacán, termékei hitelesek, közmegebecsülésnek örvendenek, a Béres-csepp az elsőként hungarikummá nyilvánított egészségvédő gyógyszer.

1995-ben vásárolták meg szolnoki gyártóüzemüket, melyben ez idáig összességében 3,3 milliárd forint értékben valósítottak meg ingatlan-, gép- és eszközfejlesztést. Az itt foglalkoztatottak száma a kezdeti 64-ről mára 238 főre emelkedett, ezzel a Béres Gyógyszergyár Zrt. Jász-Nagykun-Szolnok megye tizedik legnagyobb magánfoglalkoztatójává vált.

A jelenlegi fejlesztést a Béres-termékek iránti igény generálta. A társaság jelenlegi kapacitásával már képtelen kiszolgálni a piaci igényeket, ugyanakkor elkötelezett az iránt, hogy a termékei idehaza, magyar tudásra támaszkodva, itthoni fejlesztéssel és munkaerővel készüljenek. A szolnoki beruházásban a Béres Gyógyszergyár 1640 m²-rel növeli gyára területét, 800 m²-rel logisztikai raktárát, új technológiát telepít, fejleszti az infrastruktúrát, és 60 új munkahelyet hoz létre. A beruházás egyedi kormánydöntés alapján, 50%-os vissza nem térítendő állami támogatással történik.

A Béres Gyógyszergyár Zrt. ezzel a fejlesztéssel hosszútávon elkötelezi magát magyarországi, ezen belül szolnoki gyárának

fenntartása mellett, és amellyel, hogy fő piacának továbbra is Magyarországot tekinti, megteremtí a bázist dinamikus növekvő export-tevékenységéhez is. (beres.hu)

RICHTER GEDEON

Milliókat érő egészség – idén is Richter Egészségváros. Az országos rendezvénysorozat résztvevői nemcsak saját egészségükért, hanem városukért is tesznek.

A hét éve sikeres egészségügyi program folytatásaként indítja újra jótékonyági akcióval összekötött országos szűrőprogramját a Richter Gedeon Nyrt. A hazai gyógyszerceg egészségnevelő kezdeményezése arra biztatja az embereket, hogy minél többen tegyenek egy lépést saját egészségük megőrzése, fenntartása érdekében. Tavasszal Siófokon, Kiskunfélegyházán és Makón rakoztató családi programok mellett a látogatók ingyenes szűrővizsgálatokon, tanácsadásokon vehetnek részt. Az egészségnap különlegessége, hogy a város lakosai részvételükkel növelik a Richter Gedeon Nyrt. által a helyi kórház számára felajánlott alapadomány összegét.

A programnak komoly aktualitást ad a magyar lakosság egészségi állapota, hiszen hazánkban a nagymértékű dohányzás, a túlzott alkoholfogyasztás, az egészségtelen táplálkozás és a mozgásszegény életmód következtében előforduló megbetegedések riasztó képet mutatnak. Az életmód legalább 40%-ban befolyásolja az egészséges életkilátásokat, ezért fontos hangsúlyozni az egyéni felelősséget az egészségmegőrzésben. A Richter Egészségváros szűréseiben résztvevők egészségügyi adatai – hasonlóan az országos átlaghoz – figyelmeztető képet adnak: nagyjából minden negyedik embernél mértek a normálistól eltérő eredményeket. A lakosság hozzáállása a kezdeményezéssel kapcsolatban azonban optimizmusra is okot ad: a több mint 115 000 résztvevőből minden ötödik ember részt vett legalább egy szűrővizsgálaton, aminek hasznos eredménye is lett: a program 7 éve alatt 47 városban összesen 19 ezer esetben mértek figyelmeztető eredményt a szakorvosok. A rendezvényen tanácsadások (fájdalomcsillapítás, memóriazavar, szorongás és depresszió, nőgyógyászat), előadások és beszélgetések során helyi szakemberek és a programhoz csatlakozott hírességek személyre szabottan nyújtanak segítséget az egészséges életvezetés kialakításában. A Richter Egészségvárosban elvégezhető komplex szűrővizsgálatokon (koleszterinszint- és vérnyomásmérés, szív- és érrendszeri kockázatfelmérés, érszűkület-vizsgálat, prosztatata (PSA) szűrés, asztmaszűrés, bőr- és körömgyógyászat, mell-önvizsgálat) való részvétellel felmérhető az egyén jelenlegi egészségi állapota, az esetleges örökletes genetikai hajlamok, valamint kiszűrhető a rizikófaktorok. A programon helyben olyan ingyenes szűrővizsgá-

latok is elérhető (pl. csontsűrűségmérés), melyekre az egészségügyi ellátórendszer keretében sok esetben hónapokat kell várni.

A program fővédnöke, Rudolf Péter színművész és egészség-nagykövetei, Béres Alexandra fitness világbajnok, Katus Attila aerobik világbajnok, Radványi Dorottya és Jaksity Kata műsorvezetők, Krizsó Szilvia újságíró, valamint Rác Zsuzsa író és Nagy Tímea olimpiai bajnok párbajtőrívó hirdetik: minden életkorban és életszakaszban törődni kell a testi-lelki egészséggel. Újonnan csatlakozott a programhoz Jakupcsek Gabriella és Rákóczi Ferenc műsorvezető, akik személyes példájukkal is biztatják a lakosokat az egészséges életmódra.

A Richter Egészségváros célja, hogy mindenki egyszerre legyen valamit saját maga egészségéért és városa egészségügyének fejlesztéséért. A Richter ennek érdekében minden városban 2 000 000 forint adományt ajánl fel a helyi kórház számára, melyet minden látogató személyesen növelhet a programok bármely elemében való részvételével, például a helyszínen elvégzett szűrővizsgálatokért vagy a meghallgatott előadásokért kapott adománypontok alapján.

A kezdeményezés az eddigi hét év alatt elért sikereit Beke Zsuzsa, a Richter Gedeon Nyrt. kormányzati kapcsolatok és PR vezetője foglalta össze: „47 városban fordultunk meg, a lakosok aktív részvételével több mint 209 millió forintot adományoztunk a kórházaknak. Mintegy kilencvenezer szűrőből tizenkilencezer olyan esetet szűrünk ki, amely azonnal további ellátást, vizsgálatot igényelt. Programunk üzenete, az egészségért való tevőleges felelősségvállalás reményeink szerint százazrekhez jutott el.” (egeszsegvaros.hu)

Tizenegy újabb Lendület-kutatócsoportot alapít az MTA.

A 100 éves évfordulóhoz közeledve mit tudunk a trianoni békeszerződésről, és mi az, amit még nem? Hogyan használjuk egyik fő artikulációs szervünket, a nyelvünket, ha magyarul beszélünk? Milyen erők formálták a világegyetemet olyanná, amilyenek ma látjuk? Mit mond az evolúció a rák kialakulásáról? Egyebek mellett ezekre a kérdésekre keresi a választ az MTA Lendület programjának idei 11 nyertese. Kutatásaikat az Akadémia öt esztendőn keresztül évente összesen 400 millió forinttal támogatja.

A Magyar Tudományos Akadémia 2009-ben hirdette meg a fiatal kutatók számára kiválósági programját, a Lendületet. A külföldön dolgozó tehetséges kutatók hazahívása, illetve a magyarországi kutatóhelyeken tudományos munkát végző tehetségek itthon tartása mellett a program fő célja, hogy erősítse az MTA kutatóhálózatának nemzetközi versenyképességét. Az új célok között szerepel, hogy a pályázat elbírálásának folyamatát közelítsék az ERC-pályázatokéhoz, ami a kutatók tapasztalatszerzését szolgálja. Fontos cél az is, hogy az alapkutatások mellett az alkalmazott kutatásokat is támogató az MTA, ezt szolgálja a kibontakozóban lévő Célzott Lendület alprogram.

Az MTA legutóbbi, 2015 végén meghirdetett Lendület-pályázatára 95 pályamunka érkezett. A legtöbbet, 41-et a matematikai és természettudományok művelői nyújtották be. Az élettudományokkal foglalkozó kutatók közül 33-an, a bölcsészeti- és társadalomtudományok képviselői közül pedig 21-en pályáztak.

A pályamunkákat két szakaszban bírálták el. Először legalább 3-3 szakértő adott pontozást, illetve szöveges véleményt a pályázatokról, egyben azt is jelezték, javasolják-e őket támogatásra. A második szakaszban nyilvános zsűri értékelt és összegezte tudományterületenként a pályázatokat, majd a pályamunkák és az

Lovász László, az MTA elnöke a Lendület program idei nyerteseivel

azokról szóló anonim vélemények ismeretében hozta meg döntését.

Az MTA 5 évre szóló, évente összesen 400 millió forintos támogatást nyújt a 11 nyertesnek. Az önálló kutatói pályájukat kezdő, jellemzően 38 év alatti, kiemelkedő és folyamatosan növekvő teljesítményt mutató, ígéretes fiatal kutatók számára kiírt Lendület I.-et négyen, a már sikeres önálló kutatói pályát folytató, jellemzően 35–45 év közötti, nemzetközileg is elismert, tartósan kiemelkedő és növekvő teljesítményű vezető kutatóknak kiírt Lendület II.-t pedig heten. Közülük ketten külföldről térnek haza. Mindkét kategória nyertesei vállalták, hogy a Lendület program keretében végzett kutatásaik során vagy azok befejezésekor pályáznak az Európai Kutatási Tanács (ERC) valamelyik kiválósági felhívására.

A nyertesek közül öten az MTA valamelyik kutatóközpontjában vagy -intézetében, hatan pedig egyetemeken alakíthatnak önálló kutatócsoportot akadémiai támogatással. Az MTA TTK-ban Beke-Somfai Tamás János vegyész szervezhet kutatócsoportot. Az MTA számára a Lendület is alapvető eszköze annak, hogy szorosabbra fűzze kapcsolatait a hazai egyetemekkel, amit az is jelez, hogy 2011 óta, amikor a kiválósági programot a hazai egyetemre is kiterjesztette, összesen 53 Lendület-kutatócsoport alakult felsőoktatási intézményekben. (mta.hu)

Ritz Ferenc összeállítása

MKE-HÍREK

Konferenciák, rendezvények

Rendezvénynaplár

2016. július 31. – auguszt. 4.	33 th European Congress on Molecular Spectroscopy	Szeged
2016. auguszt. 28. – szept. 1.	13 th European Biological Inorganic Chemistry Conference	Budapest
2016. szeptember 20–23.	Pannon Catalysis Symposium	Siófok
2016. október	Őszi Radiokémiai Napok	
2016. október 24–26.	4 th Rubber Symposium of Countries on Danube	Szeged
2016. november 17.	Kozmetika Szimpózium	Budapest
2016. november 29–30.	Hungarocoat, 2016	Budapest

33th European Congress on Molecular Spectrochemistry

2016. július 30. – 2016. augusztus 4.
Szegei Tudományegyetem (Szege, Dóm tér 7–8.)
Honlap és online regisztráció: <http://eucmos2016.mke.org.hu/>
Kiállítók jelentkezését szeretettel várjuk.
TOVÁBBI INFORMÁCIÓK: Körispataky Panna, eucmos2016@mke.org.hu

13th European Biological Inorganic Chemistry Conference

2016. augusztus 28. – 2016. szeptember 1.
Eötvös Loránd Tudományegyetem
(Budapest, Pázmány Péter stny. 1/A)
Honlap és online regisztráció: <http://www.eurobic13.mke.org.hu/>
Kiállítók jelentkezését szeretettel várjuk.
TOVÁBBI INFORMÁCIÓK: Schenker Beatrix, eurobic13@mke.org.hu

13th Pannonian International Symposium on Catalysis

2016. szeptember 19–23.
Hotel Magistern (Siófok, Beszédes József stny. 72.)
Honlap és online jelentkezés:
<http://www.pannon2016.mke.org.hu/>
Kiállítók jelentkezését szeretettel várjuk.
TOVÁBBI INFORMÁCIÓK: Körispataky Panna,
pannon2016@mke.org.hu

4th Rubber Symposium of the Countries on the Danube

2016. október 24–26.
Hunguest Hotel Forrás
(Szege, Szent-Györgyi Albert u. 16–24.)
Kiállítók jelentkezését szeretettel várjuk.
Honlap és online regisztráció:
<http://www.rubber2016.mke.org.hu/>
TOVÁBBI INFORMÁCIÓK: Schenker Beatrix, rubber2016@mke.org.hu

Kozmetikai Szimpózium – 2016

2016. november 17.
Hotel Bara, Budapest, Hegyalja u. 34.
Online regisztráció:
<https://www.mke.org.hu/conferences/kozmetika2016/registration>
TOVÁBBI INFORMÁCIÓK: Schenker Beatrix,
beatrix.schenker@mke.org.hu

Kedvezményes üdülés MKE-tagoknak

Hotel Sopron

9400 Sopron, Fővényverem u. 7.
Tel.: 99/512-261, fax: 99/311-090
E-mail: info@hotelsopron.hu
www.hotelsopron.hu/

Hunguest Hotel Béke

4200 Hajdúszoboszló, Mátyás király sétány 10.
Tel.: 52/361 411
E-mail: hotelbeke@hunguesthotels.com
http://www.hunguesthotels.hu/hu/hotel/hajduszoboszló/hunguest_hotel_beke/

Hunguest Hotel Aqua-Sol

4200 Hajdúszoboszló, Gábor Áron utca 7–9.
Tel.: 52/273 310
E-mail: hotelaquasol@hunguesthotels.com
http://www.hunguesthotels.hu/hu/hotel/hajduszoboszló/hunguest_hotel_aquasol/

A Magyar Kémikusok Egyesülete tagjai 10% kedvezménnyel vehetik igénybe a fenti szállodák szolgáltatásait az év bármely napján, beleértve az akciós programokat is. Az egyesületi tagságot a Titkárság igazolja. A kedvezmény az MKE-taggal egy szobában lakó társára is vonatkozik, de egy MKE-tag csak egy szobára veheti igénybe.

HUNGARIAN CHEMICAL JOURNAL

LXXI. No. 6. June 2016

CONTENTS

<i>Enantioselective hydrogenation on modified metal catalysts</i> GYÖRGY SZŐLLŐSI and MIHÁLY BARTÓK	178
Bruckner Room Lectures	
<i>The dragon and the spectra – puzzles from the world of infrared spectroscopy</i> SZILVESZTER GERGELY	182
<i>Towards new chemical spaces: selective and effective syntheses with flow methods</i> SÁNDOR BALÁZS ÖTVÖS	185
<i>Modern flame retardant methods</i> KATALIN BORDÁCS BOCZ	186
<i>“Aischylosian emotions” in chemistry.</i> <i>Host-guest and carcer-captive supramolecular relations</i> TIBOR BRAUN	189
<i>Leading companies in pharmaceutical R&D: their positions in processing industry</i> ZSOMBOR KÁPOLNAI and IMRE VIDÉKI	194
<i>Industrial and cultural heritage. The MOM Cultural Centre</i> VERA SILBERER	197
<i>Chembits</i> GÁBOR LENTE	200
<i>News of the Month</i>	202